

שירות לתועלת הציבור (של"צ) - אופיו ומהותו

שירות לתועלת הציבור (של"צ) מעוגן בחוק העונשין וקובע כי בית משפט שהרשיע נאשם, אך לא גזר עליו עונש מאסר בפועל, יכול לחייבו בצו שירות לתועלת הציבור. ההבדל בין של"צ לבין עבודות שירות הוא שעבודות שירות הן חלופה למאסר ועל האדם להתפטר מעבודתו ולבצען במקום מוגדר, ממש כמו מאסר בכלא. שירות לתועלת הציבור, לעומת זאת, יכול להיות מוטל ללא הרשעה והאדם מבצע אותו בזמנו החופשי. עו"ד אסף דוק מסביר על אופיו של השירות לתועלת הציבור, מתי אפשר להטילו ומה קורה אם הנאשם מפר אותו וכן מה ההבדל בינו לבין עבודות שירות.

מהות השירות לתועלת הציבור

השירות לתועלת הציבור (של"צ) יבוצע על חשבון זמנו הפרטי של הנאשם, ללא כל שכר. הבחירה במקומות שבהן יבוצע השירות היא לפי תפקידים שחסר בהם כוח אדם ואשר נדרשים לטובת הקהילה, כגון עבודה בבית חולים, ניקיון מוסדות ציבור, עבודה בעמותות צדקה, מוסדות לילדים או שיקום לטובת נכים. העונש המינימאלי יעמוד על 40 שעות בשנה, המקסימלי עומד על 250 שעות בשנה, מקסימום אורך השירות יעמוד על שנה.

בית המשפט יכול לקבוע תנאים נחוצים כדי להבטיח שהשירות אכן יבוצע ולקבוע איזה סוג של פיקוח יהיה על האדם. עליו להסביר לנאשם את משמעות הצו, את מטרת השירות ואת פרטיו. כמו כן על בית המשפט להסביר בבירור לאדם מה יהיו ההשלכות אם לא יבצע את הצו ולעדכן אותו כי הוא עלול לספוג אף עונש מאסר בפועל אם השל"צ לא יבוצע לפי כל התנאים. האדם יבצע את השל"צ תחת פיקוח של קצין מבחן או של אדם אחר שמונה על ידי בית המשפט.

יתרונות השירות לתועלת הציבור:

- מאפשר להקטין את הצפיפות בבתי הסוהר ולהוזיל את עלויות הענישה.
- מעלה את הסיכוי של האדם להשתקם.
- חוסך לאדם נורמטיבי, ללא כל עבר פלילי עשיר, את חוויית המאסר בפועל או ביצוע של [עבודות שירות](#).
- מונע את אות הקלון המוטל על בני משפחתו, אם נכנס לכלא או חויב בביצוע עבודות שירות.

מה ההבדל בין עבודות שירות לבין שירות לתועלת הציבור?

□ **עבודות שירות** הן עונש שבית המשפט מטיל על הנאשם, ממש כמו עונש מאסר. הוא יכול לרצותן מתוך מקום שבתו בכלא או מחוץ לכלא, במסגרות התנדבותיות שונות או במוסדות ציבור. את עבודות השירות מבצע האדם על חשבון זמנו המלא, כי זהו עונש שהוא מרצה ממש כמו מאסר בכלא ולכן על האדם להתפטר ממקום עבודתו כדי לבצעו. את עבודות השירות רגילות יכול לבצע אדם שנגזר עליו מאסר לתקופה של פחות משישה חודשים ולפי אישור בית משפט. אמנם בפועל מדובר בהמרת עונש מאסר בעבודות שירות, אך ברישום הפלילי יופיעו עבודות השירות כמאסר.

□ **שירות לתועלת הציבור (של"צ)**, לעומת זאת, מוטל על חשבון זמנו הפנוי של האדם, ללא פגיעה בעבודתו השוטפת. את השל"צ יכול בית המשפט להטיל רק אחרי ששוכנע מתסקיר של קצין מבחן, שהנאשם אכן יכול לבצע את הצו. המטרה היא לא רק הרתעתית, אלא בעיקר שיקומית והעונש מוטל במקרים שבהם האדם הוא ללא עבר פלילי מורכב, אם יבצע עבירות קלות יחסית ובהתאם לנסיבות מקלות, כגון מצב כלכלי, אישי או משפחתי. השופט שמטיל את עונש השל"צ לא יכול להטיל על הנאשם עונש אחר על אותה עבירה או להחמיר בעונשו. אם סיים לרצות את השירות, עונשו הסתיים.

חוק העונשין סעיף 71 א קובע כי את עבודות השירות אפשר להטיל בשני מקרים:

□ **עם הרשעה** - בית משפט הרשיע את הנאשם בעבירה פלילית, אך לא הטיל עליו עונש מאסר בפועל.

□ **ללא הרשעה** - יוטל על נאשם שלא הורשע, קרי נאשם שקיבל **אי הרשעה**, זאת במקביל לצו מבחן או בלעדי צו מבחן. צו זה מוטל אם בית המשפט השתכנע שאכן הנאשם יבצע עבודות אלה, הסכים לבצען ואם קיימת תוכנית מפורטת שתאפשר לנאשם לבצע את השל"צ.

הפרת שירות לתועלת הציבור - מה הדין?

אם הנאשם לא ציית להוראות קצין המבחן או לא מילא אחר כל ההוראות של בית המשפט, יש סמכות לבית המשפט לבטל את צו שירות לתועלת הציבור. במקרה זה הוא יכול לגזור עליו עונש אחר על העבירה המקורית שבגינה קיבל של"צ, כגון קנס כספי או מאסר על תנאי. אם השל"צ ניתן במקביל להרשעה, בית המשפט רשאי אף להחמיר בעונש שיטיל בגין אי ביצוע השל"צ.

דוגמאות למקרים שבהם מפר אדם של"צ:

□ נקבעה לו מכסת שעות מסוימת לביצוע השירות, אך הוא ביצע רק חלק ממנה.

□ התחמק מהקשר עם קצין המבחן.

□ התחמק מביצוע העבודות, על אף הניסיונות לסייע לו.

□ אינו מגלה אחריות ורצינות במילוי חובותיו במסגרת השל"צ.

לפי בקשת קצין מבחן או אף לפי בקשת הנאשם עצמו יכול בית המשפט לעיין מחדש בצו השל"צ. הוא רשאי לשנותו, לקבוע בו הוראות חדשות או לבטל חלק מההוראות הקיימות. אמנם סעיף 71 ב' לחוק העונשין קובע כי אי אפשר לקבוע צו שירות מעבר לשנה אחת, אולם בית המשפט יכול להאריך תקופה זו בהתאם לנימוקים מיוחדים, בתנאי שמכסת השעות לא תעלה על מכסת השעות שעליה התחייב הנאשם בתחילת התהליך.

חשיבות איכות הייצוג המשפטי בהתמודדות עם משפט פלילי

השירות לתועלת הציבור הוא ענישה המוטלת על אנשים שביצעו בדרך כלל עבירות קלות יחסית ושאינן להם עבר פלילי עשיר. השל"צ חוסך עלויות מאסר ומונע את חוויית הכליאה ואת הקלון המוטל על אנשים המרצים את עונשם בבית הכלא. כמו כן מאפשר השל"צ לאנשים שביצעו עבירות קלות לתרום לחברה ולסייע לנזקקים, כחלק מהחזר חובם לחברה.

מומלץ להיוועץ **בעו"ד פלילי** במידה וביצעתם עבירה קלה וברצונכם להימנע מעונש מאסר ולהמירו בשל"צ. כמו כן, מומלץ להיוועץ בעורך דין פלילי במידה ונטען כנגדכם שלא ביצעתם את השל"צ שהוטל עליכם. לעיתים קיימת אי הבנה שאפשר לפתור בקלות יחסית, וכך לסיים את השירות לתועלת הציבור במסגרת הזמן שהוקצב.

במידה ומצאתם עצמכם חשודים או נאשמים בעבירה פלילית עליכם להיעזר בשירותיו של עורך דין מנוסה שיידע כיצד לנווט בין האפשרויות השונות שהחוק מאפשר לו. עצם נקיטת הליך פלילי כנגד אדם, עלולה להעיב על שמו, לפגוע פגיעה אנושה במוניטין שלו, במשפחתו ובחיי החברה שלו, ובמקרים מסוימים אף להביא לשלילת חירותו. הזכות לקבל ייעוץ משפטי ניתנת בכל שלב של ההליך הפלילי וכדאי לנצל החל מהשלב הראשון - **החקירה במשטרה**. בשלב זה יש כללים ברורים של 'עשה ואל תעשה', משום שאף שגיאה קלה מצד הנחקר עלולה להיות בעלת השלכות רציניות להמשך ההליך.

תחום הדין הפלילי סבוך, מורכב ומאפשר טווח פעולה רחב. כמעט כל אחד מהשלבים בהליך הפלילי יכול להוות שלב יציאה ממנו ולהיפך, מניעת יציאה ממנו. שלב היציאה יכול להיות בגלל הוכחה שאכן לא התבצעה עבירה, אך גם תודות לכשלים בירוקרטיים וביצוע כושל או לא חוקי של אחד מהשלבים שנסקרו לעיל. היוועצות בעו"ד פלילי הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך המנהלי או המשפטי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה

18/12/2017
077-5006206
052-6885006

שירות לתועלת הציבור (של"צ) - אופיו ומהותו - עורך דין פלילי אסף דוק

של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך ביעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שסייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים בהליכים פליליים מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזומנת לחקירה במשטרה או הוגש נגדך כתב אישום - פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}